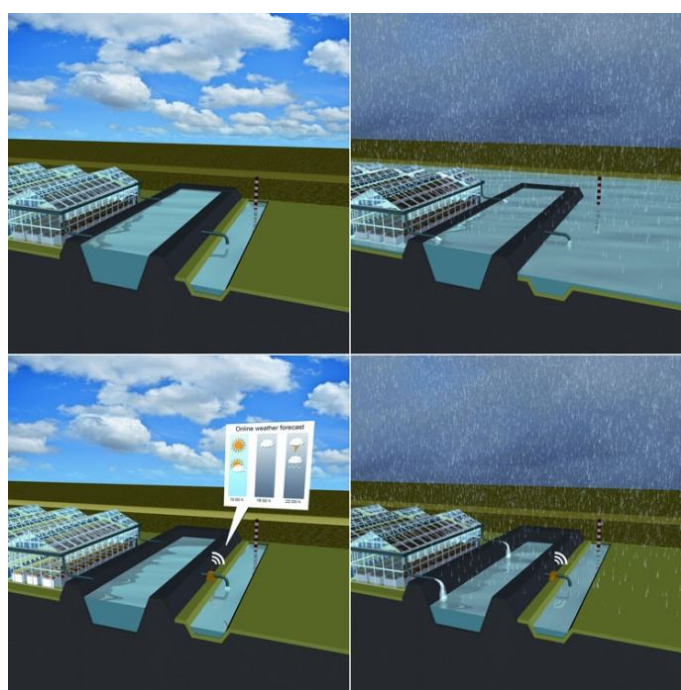

Plan van aanpak

Dynamische inzet van gietwaterbassins Oranjepolder Pilot Lans

Opsteller: S. Jouwersma
Status: Definitief
Projectfase:
Datum: 4-06-12

INHOUD	Pagina
1. Inleiding	5
1.1 Projectomschrijving	5
2. Aanleiding tot het het project	5
2.1 Regeling "Dynamische inzet van gietwaterbassins"	5
2.2 Ervaringen inzet gietwaterbassins 2002-heden	6
2.3 Inzichten proeftuin Oranjepolder	6
2.4 Nieuwe kassen zijn vasthoudend!	7
2.5 Pilot op bedrijf Lans	7
2.6 Doel van dit plan van aanpak	8
2.7 Betrokken partijen	9
3.1 Juridische kaders	9
3.2 Innovatiebeleid	9
3.3 Proef 2002-2011 gestopt	10
3.4 Geen financiële vergoeding in de toekomst	10
3.5 Op voorhand geen beperking aan de inzetperiode	11
3.6 Toegankelijkheid producten	11
3.7 Uitwisseling van data en informatie: testomgeving project 3Di-waterbeheerder	11
4. Resultaat project	11
5. Projectstrategie	12
5.1 Duur van het project	12
5.2 Sturing van het project en besluitvorming	12
5.3 Samenwerkingsovereenkomst	13
5.4 Klankbordgroep	13
6. Communicatie	14
6.1 Doelstellingen communicatie	14
6.2 Communicatiedoelgroepen	14
6.3 Mogelijke communicatiemiddelen:	14
6.4 Communicatiemomenten en activiteiten	14
7. Bijlagen	15
7.1 Financieel overzicht	15

1. Inleiding

1.1 Projectomschrijving

Delfland onderzoekt samen met de gemeente Westland en de glastuinbouwsector hoe het dynamisch sturen van gietwaterbassins ingezet kan worden om wateroverlast te beperken en te voorkomen. De aanpak wordt ontwikkeld door middel van een pilot op het bedrijf Lans, op de vestiging in de Oranjepolder.

Dit is één van de innovaties binnen de proeftuin Oranjepolder waarmee de maatschappelijke en economische kosten kunnen worden beperkt, en wateroverlast kan verminderen of zelfs worden voorkomen.

De pilot loopt van half mei 2012 tot en met december 2013 en zal als onderzoek- en innovatieproject worden opgezet. De ontwikkelde kennis geeft inzicht in de mogelijkheden tot toepassing op bestaande glastuinbouwbedrijven en kan bijdragen in het ontwerpen van de kas van de toekomst.

Het project zal op diverse wijzen aansluiten bij andere innovatieprojecten in de glastuinbouwsector en het waterbeheer en gebruik maken van de inzichten die hierin zijn opgedaan of de komende tijd worden opgedaan. Het gaat om projecten rond de volgende thema's:

- Weersvoorspelling, neerslagvoorspelling
- Sturing van het watersysteem
- Modelleren en prognoses watersysteem
- Gietwaterbehoefte en optimalisatie bedrijfsvoering glastuinbouw
- Informatietechnologie

Met het innovatieproject 3Di-waterbeheer is een bijzondere relatie. In dit project worden producten ontwikkeld op het gebied van modellering van het watersysteem en voorspellingen door middel van berekeningen, ontsluiten van informatie voor beheer en voor planvorming en visualisatie.

Doel van deze producten is beter, sneller en doelmatiger waterbeheer. Delfland is "launching customer" voor dit project hetgeen betekent dat Delfland vanuit het perspectief van de waterbeheerder meedenkt in de productontwikkeling en ook ruimte biedt om de producten in de praktijk te testen. Bij de start van 3Di- waterbeheer was de proeftuin Oranjepolder een case study voor wateroverlast.

In deze pilot zal Delfland een testomgeving voor de nieuwste 3Di producten inrichten. Hiermee wordt de pilot gefaciliteerd. Ook de sturingsconcepten zullen door de consortiumpartners van 3Di worden uitgewerkt in samenspraak met de betrokken partijen.

2. Aanleiding tot het het project

2.1 Regeling "Dynamische inzet van gietwaterbassins"

Sinds 2002 onderzoekt Delfland actief de inzet van gietwaterbassins als waterberging met als doel het beperken van wateroverlast. Van 2004 tot 2012 kende Delfland hiervoor een regeling. Tuinders in de Oude Lierpolder, Nieuwland & Noordland, Waalblok, Polder van Nootdorp, Oranjepolder en Oude en Nieuwe Broekpolder konden onder voorwaarden hun bassin beschikbaar stellen als berging. De bedrijven stelden een vooraf vastgestelde ruimte in het bassin beschikbaar in de periode van 1 september tot 1 december. De ruimte werd gegarandeerd door middel van hevels die in genoemde periode werden open gezet. De tuinder ontving van Delfland een vergoeding van 1 euro per kuub. Aan deelneming waren diverse voorwaarden verbonden ondermeer op het gebied van waterkwaliteit en capaciteit van het bassin. De regeling is per 1-1-2012 geëindigd.

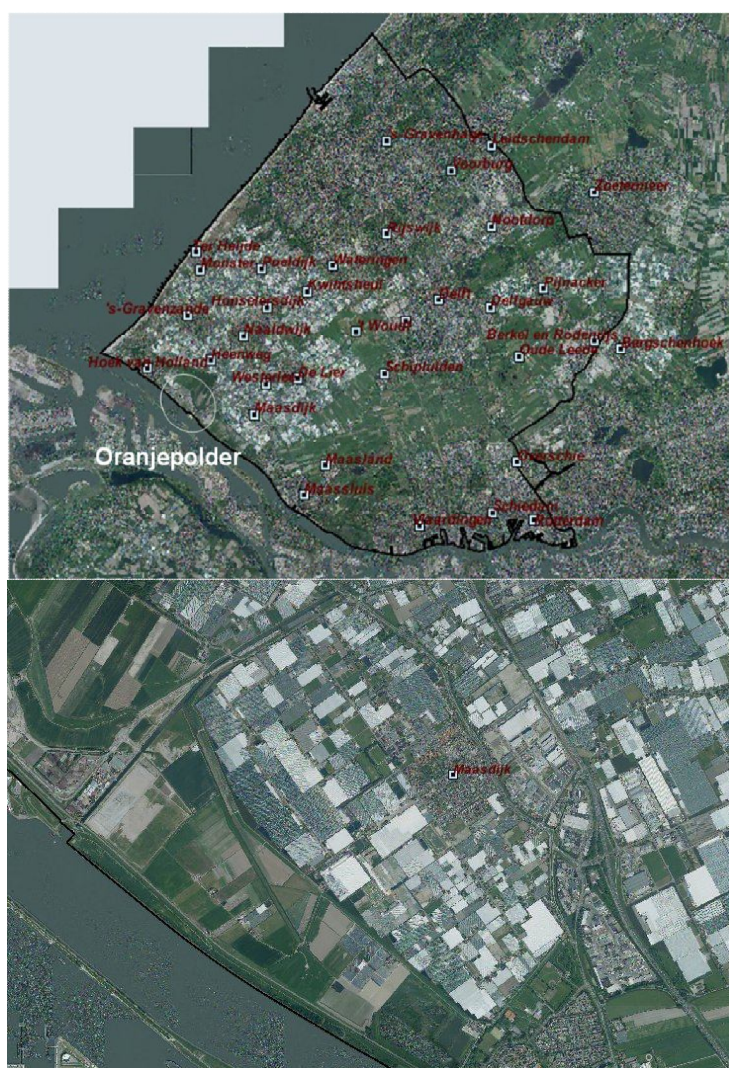
2.2 Ervaringen inzet gietwaterbassins 2002-heden

Een evaluatie van de regeling, uitgevoerd in 2007, laat zowel positieve als negatieve aspecten zien. Positief is het grote animo van tuinders om deel te nemen aan de regeling. Ook de effectiviteit in het beperken van wateroverlast in de genoemde periode is positief te noemen. Bij de bezwaren horen de beperking tot de genoemde periode (met diverse voorbeelden van wateroverlast in augustus), de financiële vergoeding en overige externe kosten die voor Delfland op jaarbasis ongeveer 100.000,- euro bedragen. De waterkwaliteit is een punt van aandacht.

In augustus 2011 is de regeling met een jaar verlengd. De deelnemende tuinders hebben een brief ontvangen waarin aangekondigd werd dat de regeling per 1-1-2012 stopt en dat Delfland samen met Westland en en LTO in de proeftuin Oranjepolder onderzoek doet naar diverse manieren om het hemelwater langer vast te houden op de glastuinbouwbedrijven. Daar hoort de inzet van gietwaterbassins bij.

2.3 Inzichten proeftuin Oranjepolder

In de proeftuin Oranjepolder is de potentie van de inzet van gietwaterbassins opnieuw gebleken, als één van de mogelijkheden om op het glastuinbouwbedrijf de afvoer van hemelwater naar het oppervlaktewater te vertragen en daarmee te zorgen voor een piekafvlakking, dus voor lagere piekwaterstanden. Het actief sturen van het peil in bassins zonder de beperking van een vaste inzetperiode levert naar verwachting meer effect op dan de huidige werkwijze met hevels.

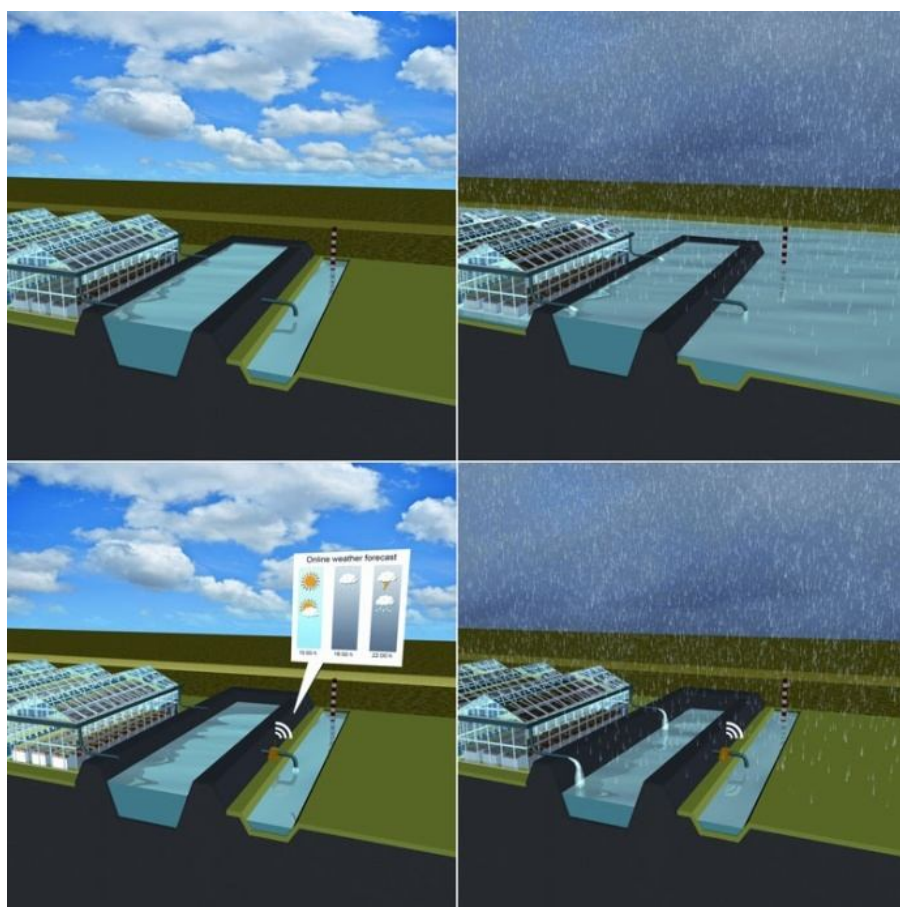

Luchtfoto Oranjepolder met daarin de kern Maasdijk

2.4 Nieuwe kassen zijn vasthoudend!

Tijdens de bijeenkomst "Nieuwe kassen zijn vasthoudend" van 9 november 2011 zijn diverse concepten gepresenteerd naar aanleiding van een internationale prijsvraag onder studenten. Bij die gelegenheid heeft Cees van der Lans, een van de eigenaren van het bedrijf Lans, dat een grote vestiging heeft in de Oranjepolder, zijn bedrijf als experimenteerruimte aangeboden voor het dynamisch sturen van gietwaterbassins. Dit was één van de winnende concepten ("van regenwater naar regelwater"). In tegenstelling tot het werken met hevels gaat het hier om het actief inspelen op de neerslagvoorspelling en het eventueel vooraf aflaten van water uit het bassin. Het bedrijf is al geëquipeerd met aflatkleppen.

Delfland wil gezamenlijk met de gemeente Westland dit aanbod graag aangrijpen om deze aanpak samen met de glastuinbouwsector verder te ontwikkelen. De aanpak maakt onderdeel uit van het pakket aan mogelijke maatregelen die tuinders op hun bedrijf kunnen nemen om wateroverlast te beperken, zodat de totale maatschappelijke en economische kosten omlaag kunnen.

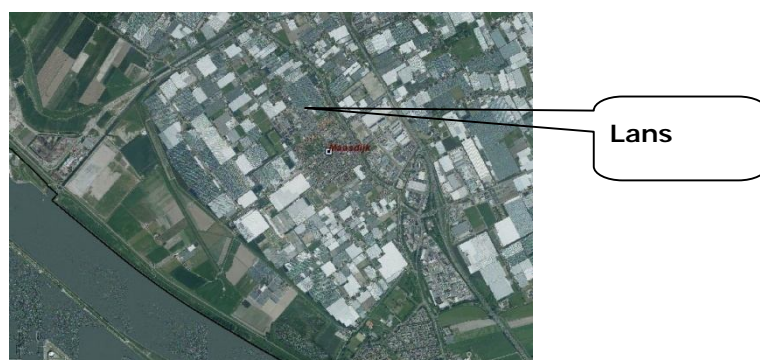

Schematische werking sturing bassins op basis van neerslagvoorspelling

2.5 Pilot op bedrijf Lans

Samen met de gemeente Westland en met de glastuinbouwsector wil Delfland in de periode van half mei 2012 t/m december 2013 een pilot uitvoeren op het bedrijf Lans in de Oranjepolder.

Doel van de pilot is om de inzet van bassins in het beperken van wateroverlast te optimaliseren en om vanuit een integraal perspectief de mogelijkheden van meer grootschalige toepassing te onderzoeken. Het bedrijf is bovendien strategisch gelegen ten opzichte van de wateroverlastlocaties in de kern Maasdijk. De pilot zal dan ook bijdragen aan het beperken van wateroverlast bij de Willem III straat, een knelpunt gebleken in de praktijk.

Locatie pilot

Zicht op het bassin van Lans en de Barn (ringsloot)

2.6 Doel van dit plan van aanpak

Dit plan van aanpak dient als communicatiemiddel bij de start van het project om alle betrokkenen, waaronder externe partijen, te informeren over:

- de achtergrond van het project
- de doelstellingen
- de kaders
- de projectorganisatie

2.7 Betrokken partijen

- Delfland (trekker),
 - bestuurder: hoogheemraad A. van den Berg,
 - projectleider: S. Jouwersma, team Ruimtelijke Planvorming, Sector Beleid en Onderzoek
- Gemeente Westland:
 - bestuurder: wethouders A.W. Meijer,
 - contactpersoon: W. Nagel
- Bedrijf Lans
 - C.J.W. van der Lans, directeur
 - Contactpersoon: W. Wisse
- LTO-Glaskracht
 - B. Sonneveld, bestuurder LTO Noord-Glaskracht
 - Contactpersoon: L. Claessen/G. Meijs

Kennispartijen:

- Consortium 3Di (effectiviteit sturing, waterhuishouding polder, modellering en berekening watersysteem, informatievoorziening): TU Delft, Deltares, Nelen en Schuurmans,
- Experts gietwateronderzoek;
- Experts neerslagvoorspelling;

Belanghebbenden:

- Tuinders Oranjepolder/deelnemers regeling 2004-2011
- Tuinders Oranjepolder/niet deelnemers regeling 2004-2011
- Idem andere polders
- Adviseurs en ontwerpers glastuinbouw
- Bewoners en overige bedrijven Oranjepolder en Westland

3. Kaders

3.1 Juridische kaders

De Waterwet en de provinciale waterverordening van Zuid-Holland vormen de kaders voor de aanpak van wateroverlast.

Voor waterkwaliteit vormen de KRW en het besluit Glastuinbouw de kaders. In het besluit Glastuinbouw zijn specifieke eisen opgenomen voor de opvang van hemelwater. Deze eisen zijn gericht op het voorkomen van verontreiniging van het oppervlaktewater door gewasbeschermingsmiddelen.

In deze pilot wordt ervan uitgegaan dat het bassin met het oog op de voorschriften uit het Besluit Glastuinbouw nooit verder geleege zal worden dan de wettelijke minimaal verplichte hoeveelheid gietwater. Bovendien mogen er geen bedrijfswaterstromen op het bassin zijn aangesloten.

3.2 Innovatiebeleid

Vanaf de start van het innovatieprogramma Waterkader Haaglanden (2006-2011) werken gemeenten, Delfland, provincie samen met marktpartijen en kennispartijen samen om op een innovatieve wijze het risico van wateroverlast in de regio het hoofd te bieden. De Oranjepolder was een proeftuin in het kader van dit programma. Dit project is hier een direct vervolg op.

Reeds in het Water Ruimte en Economie atelier van april 2010 dat aan de start van de proeftuin werd georganiseerd, kwam het inzetten van bassins als een kansrijke mogelijke oplossing naar voren.

In 2011 hebben Delfland en Westland een internationale prijsvraag onder studenten uitgeschreven om allerlei concepten voor het vasthouden van hemelwater op het glastuinbouwbedrijf op te halen. Deze zijn op 9 november 2011 (bijeenkomst "Nieuwe kassen zijn vasthoudend") gepresenteerd. Het dynamisch sturen van bassins ("van Regenwater naar Regelwater") is met de tweede prijs gehonoreerd.

De glastuinbouwsector is zeer dynamisch en innovatief. Het bedrijf Lans is een familiebedrijf dat zich van oudsher heeft ontwikkeld tot een van de modernste trostomatenkwekerijen in Nederland. Nieuwe producten. Nieuwe technieken. Nieuwe markten. Het gaat bij Lans opvallend vaak over nieuw, over innoveren. Ook voor mens en milieu.

Het ontwikkelen van nieuwe concepten tegen wateroverlast door maatregelen te treffen op het bedrijf, zowel bestaande als toekomstige bedrijven, past in een streven naar duurzaamheid binnen de Greenport Westland-Oostland.

3.3 Proef 2002-2011 gestopt

De regeling die Delfland in 2004 heeft ingesteld op basis van de eerste proeven uit 2002 en 2003 is in 2011 voor het laatst uitgevoerd. Verlenging van de regeling was oorspronkelijk voorzien tot en met 2014, op basis van een in het voorjaar van 2010 uit te voeren evaluatie. Eerder is in 2007 al een evaluatie uitgevoerd.

In de Kadernota 2010 heeft Delfland een nieuwe koers uitgezet ten aanzien van de prioritaire doelstellingen en de inzet van financiële middelen. Daarin is besloten om de regeling te stoppen, gelijktijdig met het aflopen van de toenmalige contracten. Dit besluit is mede ingegeven door de inzichten uit de evaluatie uit 2007.

Op 16 augustus 2011 heeft het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden besloten om de regeling met de bestaande deelnemers met een jaar te verlengen. Hoewel vanuit de proeftuin Oranjepolder duidelijk was dat het inzetten van bassins kansrijk is, was op dat moment het ontwikkelen van een nieuw concept nog te weinig concreet. Nu er duidelijk zicht is op de mogelijkheden om een pilot uit te voeren kiest Delfland ervoor om de financiële middelen hierop in te zetten.

De tuinders die hebben deelgenomen aan de regeling in 2011 zullen benaderd worden met de vraag of zij bereid zijn bij te dragen aan het onderzoek, bijvoorbeeld door het leveren van informatie over hun bedrijf en het beheer van het bassin. Het verkrijgen van meer inzicht over de feitelijke vullinggraad van bassins door het jaar heen en bij verschillende teelten is één van de subdoelen van deze pilot. Dit inzicht is nodig om bassins ter beperking van wateroverlast optimaal te kunnen inzetten.

3.4 Geen financiële vergoeding in de toekomst

De innovaties in de proeftuin Oranjepolder zijn in beeld gekomen door met een open blik naar de meest effectieve oplossingen te zoeken voor wateroverlast zonder op voorhand beperkingen te stellen aan wie die oplossing in handen heeft. Het blijkt dat maatregelen op het tuinbouwbedrijf zeer effectief zijn en dat hierdoor het ruimtebeslag van watermaatregelen beperkt kan worden waardoor productieareaal blijft behouden, een groot voordeel voor de glastuinbouwsector als geheel.

Vanuit deze visie zal Delfland in de toekomst, bij het maken van nieuwe afspraken rond de inzet van bassins tegen wateroverlast geen vergoeding meer verstrekken aan tuinders. Delfland zal te zijner tijd, op basis van de pilot, bekijken of een bijdrage in de vorm van infrastructuur of software wenselijk is. De kosten hiervan zijn op dit moment niet in te schatten en zullen in beeld worden gebracht als onderdeel van de vraag naar opschalingmogelijkheden.

3.5 Op voorhand geen beperking aan de inzetperiode

De regeling van de afgelopen jaren beperkte de inzet van bassins tot de periode van 1 september tot 1 december. Daar stappen we met deze pilot vanaf.

In deze pilot zal vooraf geen beperking aan de inzetperiode worden gesteld. De inzet wordt uitgewerkt op basis van effectiviteit in het beperken van wateroverlast in combinatie met de afweging vanuit andere belangen met name die van de tuinder. Een eventuele beperking aan de inzetperiode in de toekomst zou een uitkomst van de pilot kunnen zijn maar vormt geen vertrekpunt.

3.6 Toegankelijkheid producten

De producten die worden ontwikkeld zullen openbaar toegankelijk zijn. Dit betekent ondermeer dat nieuwe software (sturingsprotocollen) als "open source" software zal worden ontwikkeld. Daarmee wordt voorkomen dat tuinders die het concept op hun bedrijf willen introduceren gedwongen worden om met specifieke leveranciers in zee te gaan.

De producten die worden ontwikkeld zullen openbaar toegankelijk zijn. Dit betekent ondermeer dat nieuwe software grotendeels als "open source" software zal worden ontwikkeld. Daarmee wordt voorkomen dat tuinders die het concept op hun bedrijf willen introduceren gedwongen worden om met specifieke leveranciers in zee te gaan.

3.7 Uitwisseling van data en informatie: testomgeving project 3Di-waterbeheerder

Dit project behelst het flexibel inspelen op de neerslagvoorspelling in relatie tot verwachte waterstanden, vullinggraad van het bassin en gietwaterbehoefte van de teler. Dit vereist de verwerking van een continue stroom aan data. Om deze te ontsluiten en te kunnen delen is een geavanceerde informatie-infrastructuur nodig. Zowel binnen Delfland als op de glastuinbouwbedrijven zijn veel ontwikkelingen op dit gebied gaande. In dit project wordt hier op aangesloten.

Delfland is "launching customer" voor het project 3Di-waterbeheer. Het motto van 3Di is "sneller, beter, doelmatiger". In dit project wordt een nieuwe wijze van simuleren, analyseren en weergeven van het watersysteem ontwikkeld, waarbij een directe vergelijking tussen meetwaarden en modelresultaten mogelijk wordt gemaakt. De pilot biedt de gelegenheid om om een testomgeving voor 3Di op te zetten en de 3Di producten te beproeven en verder te ontwikkelen vanuit het perspectief van gebruikers.

4. Resultaat project

Het project zal de volgende resultaten opleveren:

1. Zicht krijgen op de effectiviteit in het beperken van wateroverlast van het jaarrond vasthouden van hemelwater in gietwaterbassins vanuit actieve sturing op basis van de neerslagvoorspelling.
2. Uitvoeren van een onderzoek hiernaar in samenwerking met de gemeente Westland en de glastuinbouwsector in de vorm van een pilot op het bedrijf Lans.
3. Op basis van de pilot en in samenwerking met de glastuinbouwsector zicht krijgen op de bredere toepassingsmogelijkheden inclusief voorwaarden.
4. Inzicht krijgen in rolverdeling en verantwoordelijkheden van overheden en tuinders bij eventuele implementatie van het actief sturen van het peil van bassins met het oog op beperken en voorkomen van wateroverlast.
5. Ontwikkelen van inzichten rond de kas van de toekomst waarin beperking van wateroverlast als doelstelling samen met andere doelstellingen is geïntegreerd in het kasontwerp.
6. Versterken van de samenwerking met de gemeente en de glastuinbouwsector in het beperken en voorkomen van wateroverlast langs innovatieve wegen
7. Communiceren van de inzichten van de pilot met als doel meer bekendheid te geven aan het idee zodat bredere toepassing mogelijk wordt.

8. Ten behoeve van het onderzoek inrichten van een testomgeving voor de producten uit het project 3Di-waterbeheer.
9. Draagvlak en communicatiedoelstellingen:
 1. Bekendheid met de pilot en de resultaten in de glastuinbouwsector Westland (tuinders en adviseurs)
 2. Betrokkenheid van tuinders Oranjepolder bij beheer van de eigen polder en positieve houding ten aanzien van eigen bijdrage in de vorm van vasthouden op bedrijf.
 3. Draagvlak bij tuinders buiten Oranjepolder om op soortgelijke wijze met de polder om te gaan op basis van nieuw beleid Delfland en de gemeente Westland.
 4. Draagvlak bij adviseurs en installateurs uit de glastuinbouwsector om het concept verder op te pakken en te verfijnen.

5. Projectstrategie

5.1 Duur van het project

Het project loopt van half mei 2012 tot en december 2013. Deze periode is gekozen zodat tenminste één teeltseizoen gemeten wordt en twee zomer- en najaarperioden, waarin naar verwachting inzet van bassins effectief is, worden doorlopen.

5.2 Sturing van het project en besluitvorming

Innovatie en onderzoeksproject

Het project is een praktijkgericht innovatie en onderzoeksproject. Ideeën die theoretisch al tot een bepaald niveau zijn uitgewerkt worden in de praktijk beproefd. Daarmee wordt duidelijk of het concept uitvoerbaar is. De effectiviteit van het concept van gericht aflaten van bassinwater ter beperking van wateroverlast zal worden beproefd in een echte situatie.

Voor het uitvoeren van de pilot zijn bijzondere randvoorwaarden nodig: door middel van sensoren zal het peil in het gietwaterbassin worden gemeten. Doordat in de Oranjepolder veel meetpunten in het oppervlaktewater aanwezig zijn (waterstanden) en doordat in het kader van de proeftuin een uitgebreid gekalibreerd model van de waterhuishouding in de polder is ontwikkeld kan de effectiviteit het van het concept goed worden onderzocht. Ook informatie vanuit de bedrijfsvoering, zoals de gietwaterbehoefte is van belang. Een goede samenwerking is dus vereist.

Een innovatie- en onderzoeksproject omvat per definitie onzekerheden. De onzekerheden hebben betrekking op het formuleren van de juiste onderzoeksvragen, het in beeld brengen van relevante factoren van invloed op het gewenste eindresultaat en het omgaan met tussentijdse resultaten. De onzekerheden hebben ook betrekking op de informatiebehoefte. Tijdens het onderzoek kan er behoefte ontstaan aan nieuwe meetdata en informatie. Delfland zal dan het initiatief nemen om dit met relevante partijen te bespreken en hierover afspraken te maken.

De sturing van het project zal zo worden ingericht dat flexibel kan worden ingespeeld op de inzichten die tijdens de pilot worden ontwikkeld. Delfland zal een projectgroep vormen met de samenwerkingspartners. Rond deze projectgroep kunnen indien nodig (deel)projectgroepen worden georganiseerd met name om inhoudelijke onderdelen uit te werken. Er wordt gefaseerd gewerkt naar het eindresultaat zodat tussentijdse sturing vanuit de projectgroep en de bestuurders mogelijk is.

De benodigde informatiestructuur zal bij de aanvang van het project worden ingericht (testomgeving 3Di Delfland). Er zal onderzoek worden gedaan of en zo ja hoe deze testomgeving ook andere partners dan Delfland betreft.

Het project zal vanuit Delfland als trekkende organisatie direct aangestuurd worden op de volgende aspecten

1. Oprichting en samenstelling klankbordgroep

2. Organisatie van het project en rapportages, bestuurlijke besluitvorming
3. Organiseren van het proces van samenwerking tussen partijen
4. Organiseren van de technische randvoorwaarden voor uitvoering van de pilot inclusief de communicatietechnologie
5. Organiseren van het proces om te komen tot de goede (deel)onderzoeksvragen
6. Betrekken van kennispartijen
7. Uitwerking van de (deel)onderzoeksvragen en vertaling naar opdrachten voor externe partijen
8. Communicatie

De werkzaamheden voor externe partijen, waaronder de genoemde kennispartijen, zullen vanuit Delfland als externe opdrachten worden weggezet voor zover de werkzaamheden geen onderdeel van andere reeds lopende projecten uitmaken.

Besluitvorming

Het project zal worden gestuurd vanuit de bestaande samenwerkingsverbanden tussen Westland en Delfland en volgens de daarvoor afgesproken procedures (afspraken Uitvoering Waterplan Westland).

Bestuurlijke rapportages zullen in de projectorganisatie worden afgestemd voordat zij in het bestuurlijk overleg tussen Westland en Delfland worden ingebracht. Ook zal worden gerapporteerd in het kader van het regulier overleg van gemeente Westland en Delfland met het Westlands bedrijfsleven.

Voorlopige planning van deelrapportages

Tussentijdse oplevering van inzichten en terugkoppeling in beleidsdiscussies tussen partijen zal tweemaal per jaar geschieden. De eindrapportage is voorzien in het 4^e kwartaal van 2013.

5.3 Samenwerkingsovereenkomst

Voor de uitvoering van de pilot zullen de volgende partijen een samenwerkingsovereenkomst sluiten:

1. Hoogheemraadschap van Delfland
2. Bedrijf Lans
3. Gemeente Westland
4. LTO Glaskracht

Daarin zullen de volgende onderwerpen in ieder geval aan de orde komen:

1. Rol en verantwoordelijkheden van partijen in de pilot
2. Meten, monitoren en informatiedeling
3. Aflaten van water uit bassin
4. Communicatie naar buiten
5. Procesafspraken

5.4 Klankbordgroep

Naast de projectgroep zal een klankbordgroep worden opgericht. Deze groep heeft als opdracht om in samenspraak met de projectgroep de (tussen)resultaten te evalueren en mede de haalbaarheid en toepasbaarheid in te schatten.

De klankbordgroep zal worden samengesteld uit tuinders, ontwerpers en adviseurs uit de glastuinbouw, zodanig dat een brede vertegenwoordiging van belangen en expertise aanwezig is. In de tweede fase en de eindfase van de pilot zal de klankbordgroep een belangrijke rol hebben in het vertalen van de ervaringen naar bredere toepassingen. Vanuit hun expertise kunnen de klankbordgroepleden aangeven welke doorontwikkeling nodig is voor toepassing onder andere omstandigheden dan de pilotlocatie zoals andere teelten, kasopbouw etc. Ook de doorvertaling naar nieuwe kasconcepten hoort hierbij.

De leden van de klankbordgroep zullen als ambassadeurs van het project in eigen kring optreden. Zij doen dit voor eigen rekening en risico vanuit hun betrokkenheid bij het onderwerp. De projectgroep zal de bijeenkomsten van de klankbordgroep organiseren. De leden van de klankbordgroep zullen worden uitgenodigd bij belangrijke bijeenkomsten in het kader van het project. Daarnaast wordt ingeschat dat zij tweemaal per jaar zullen bijeenkomen.

LTO is betrokken bij het samenstellen van deze klankbordgroep en zal daarin zelf ook deelnemen. LTO ondersteunt de pilot en zal hierover via de eigen communicatiekanalen communiceren.

6. Communicatie

6.1 Doelstellingen communicatie

1. Bekendheid met de pilot en de resultaten in de glastuinbouwsector en het Westland (tuinders en adviseurs)
2. Betrokkenheid van tuinders in de Oranjepolder bij het beheer van de eigen polder en positieve houding ten aanzien van de eigen bijdrage in het beperken van wateroverlast in de vorm van vasthouden van hemelwater tijdens piekbuien op het bedrijf.
3. Draagvlak bij tuinders buiten Oranjepolder om op soortgelijke wijze met de polder om te gaan.
4. Draagvlak bij adviseurs en installateurs uit de glastuinbouwsector om het concept verder op te pakken en te verfijnen, en onder de aandacht te brengen van andere glastuinbouwbedrijven.
5. Intern draagvlak binnen de betrokken organisaties

6.2 Communicatiedoelgroepen

Doelgroepen externe communicatie:

1. Tuinders die meedoen aan "project dynamische berging in gietwaterbassins 2002-2011" in de Oranjepolder en daarbuiten
2. Overige tuinders in de Oranjepolder waaronder tuinders die graag mee willen doen maar om diverse redenen steeds niet in aanmerking kwamen
3. Overige tuinders
4. Glastuinbouwsector algemeen, installateurs en adviseurs glastuinbouw, ontwerpers
5. Koepelorganisaties
6. Bewoners en overige bedrijven Westland
7. Kennisinstituten
8. Overige waterschappen

6.3 Mogelijke communicatiemiddelen:

1. Brieven naar deelnemers regeling 2002-2011 en naar deelnemers bijeenkomst 9 november 2011
2. Websites Delfland, Westland, LTO Glaskracht en Lans
3. Inzet van WOS en RTV West
4. Maasbever
5. Bijeenkomsten met klankbordgroep
6. Bredere bijeenkomsten
7. Vakbijeenkomsten en artikelen in vakbladen

6.4 Communicatiemomenten en activiteiten

Het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst (planning begin juli 2012) zal worden aangegeprepen om te communiceren over het project.

De tuinders die hebben deelgenomen aan de regeling in 2011 zullen per brief worden geïnformeerd over de nieuwe ontwikkelingen. Bovendien zal bekeken worden hoe zij betrokken kunnen worden bij de pilot, bijvoorbeeld door het leveren van informatie over de vullinggraad van hun eigen bassin.

Tussentijds zal over belangrijke resultaten worden gecommuniceerd. In de eindfase zullen de resultaten breder onder de aandacht worden gebracht mede met het oog op implementatie. Delfland, de gemeente Westland, Lans en LTO zullen ieder hun communicatiekanalen inzetten om over de pilot te communiceren en stemmen hierover af.

7. Bijlagen

7.1 Financieel overzicht

Voor het project is een raming van externe kosten gemaakt.

Specificatie	2012	2013
metingen	€ 15.000	€ 10.000
infrastructuur informatie en data	€ 45.000	€ 5.000
bureauonderzoek, evaluatie, analyse meetgegevens en ontwikkeling sturingsregels	€ 50.000	€ 50.000
modelaanpassingen	€ 10.000	€ 40.000
onderzoek opschaling		€ 50.000
communicatie	€ 10.000	€ 15.000
	€130.000	€170.000